

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρώην Κυθήρων κυρός Μελέτιος. (1892-1972).

Ο Μελέτιος Γαλανόπουλος γεννήθηκε στη Μαγούλα της Σπάρτης (Αρχαία Σπάρτη) στις 6 Ιουνίου 1892. Σπούδασε Θεολογία και Φιλοσοφία στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Μονάχου και Λειψίας. Υπηρέτησε ως Καθηγητής στη Μέση Εκπαίδευση και Διευθυντής Εκκλησιαστικών Σχολών. Επίσης υπηρέτησε ως Εφημέριος της Ελληνικής Κοινότητας Μονάχου. Το 1942 συνελήφθη από τους Γερμανούς και φυλακίστηκε στο Νταχάου μέχρι το 1945. Στις 22 Απριλίου 1956 χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Κυθήρων. Στις 10 Μαΐου 1969 απεχώρησε της ενεργού υπηρεσίας δυνάμει του Ν.Δ. 126/1969. Εκοιμήθη στη Σπάρτη στις 30 Μαΐου 1972.

Με αυτό το σύντομο βιογραφικό, η Εκκλησία της Ελλάδος τιμά το μεγάλο αντιναζιστή Ιεράρχη Μελέτιο Γαλανόπουλο, τον άνθρωπο που διασφάλισε την Ελληνικότητα της Σαλβάτορκιρχε, του αρχαιότερου Ελληνοχριστιανικού ναού του Μονάχου.

Φεύγοντας για το Νταχάου το 1942, ο Αρχιμανδρίτης Μελέτιος Γαλανόπουλος, ιερέας του Ορθόδοξου Ιερού Ναού της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, παρέδωσε τα κλειδιά της Σαλβάτορκιρχε στο διορισμένο από το ναζιστικό καθεστώς εκκλησιαστικό Επίτροπο Κωνσταντίνο Καραθεοδωρή, καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μονάχου, το μεγαλύτερο Έλληνα μαθηματικό του 20^{ου} αιώνα και παγκόσμια προσωπικότητα. Παρά τις πιέσεις του φιλοναζιστή Ρώσου ιερέα του Μονάχου να του παραδώσουν τα κλειδιά της Σαλβάτορκιρχε, ο Καραθεοδωρή αρνήθηκε και τα παρέδωσε μόνο στον Αρχιμανδρίτη Μελέτιο Γαλανόπουλο, όταν εκείνος αποφυλακίστηκε, το 1945.

Με το τρόπο αυτό, η Σαλβάτορκιρχε παρέμεινε στη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και στους Έλληνες του Μονάχου.

Με αυτό το σύντομο βιογραφικό, η Εκκλησία της Ελλάδος τιμά τον μεγάλο αντιναζιστή Ιεράρχη Μελέτιο Γαλανόπουλο, τον άνθρωπο που μέσα στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης Νταχάου έφτιαξε κρυφά το Ωμοφóριό του με το οποίο χειροτονήθηκε σε Επίσκοπο το 1965.

Η χούντα, ως γνήσιος απόγονος του δοσιλογισμού, καθάίρεσε το Μητροπολίτη το 1969.

Το ΝΔ126/1969 (Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 27 - 17.02.1969 ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ) με υπογράφοντες τους Ζωιτάκη, Παπαδόπουλο και Παττακό, φυσικά και το διάβασα, αλλά δεν βρήκα κάποιο λόγο για την καθάιρέσή του.

Ο Ιεράρχης, αποχωρώντας από τα Κύθηρα στις 12 Μαΐου 1969, καταδικασμένος σε αδράνεια και μαρασμό, εξέφραζε την απέραντη θλίψη του για την άδικη και αιφνιδιαστική έκπτωσή του από το θρόνο της Μητρόπολης Κυθήρων. Επιστρέφοντας στη Μαγούλα της Σπάρτης, αισθανόταν εξόριστος και μόνος στην ίδια τη γενέτειρά του. Σε επιστολές του ανέφερε:

«Απεχώρησα διά νόμου καί πράξεως στερουμένων έρείσματος Κανονικοῦ, έπιπλέον δέ πρόκειται καί περί πράξεως καί νόμου , αντίβαινόντων καί εἰς αὐτό τό Δόγμα...», «Έδῶ διάγω ζωήν ἀναχωρητοῦ», «...ἀμπαρωμένος ἐδῶ διάγω τόν καιρόν μου ἐν ὑπομονῇ. Κατάμονος, ἀπό ὅλους λησμονημένος, ἔχω μοναδικήν συντροφίαν τήν προσευχήν καί ἐν αὐτῇ τόν Ἅγιον Θεόν».

«Ἡ ἀχαριστία, τήν ὁποίαν δοκιμάζω μοι κάμνει πόνον ὀδυνηρόν».

Ο Μελέτιος Γαλανόπουλος πέθανε στις 30 Μαΐου 1972.

Ίσως κάποτε οι δύο αντιναζιστές αρχιμανδρίτες του Νταχάου, ο Μελέτιος Γαλανόπουλος και ο Δαμασκηνός Χατζόπουλος (σύντομα θα παρουσιάσω την έρευνά μου για το FERREMONTE στην οποία περιλαμβάνεται) να ανακηρυχτούν Άγιοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Εγώ πάντα θα τιμώ κάθε διωκόμενο από τους ναζί και ιδιαίτερα ανθρώπους σαν τους αρχιμανδρίτες του Νταχάου, που έφεραν με τιμή και υπερηφάνεια το κόκκινο τρίγωνο των πολιτικών κρατουμένων των ναζιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης.

Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι η έρευνά μου (αφορά τις 2 τελευταίες σελίδες του κειμένου) για τον Μελέτιο Γαλανόπουλο, έγινε στα αρχεία του Διεθνούς Κέντρου Ναζιστικών Διώξεων και παρουσιάζεται από εμένα και την ΙΟΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ για πρώτη φορά.

Χρηστίνα Σ. Σωτήρχου

«Εγεννήθην εν Μαγούλα της Σπάρτης τη 6^η Ιουνίου 1892 εκ γονέων ευσεβών, του Ευαγγέλου Νικ. Γαλανόπουλου Ιερέως...»

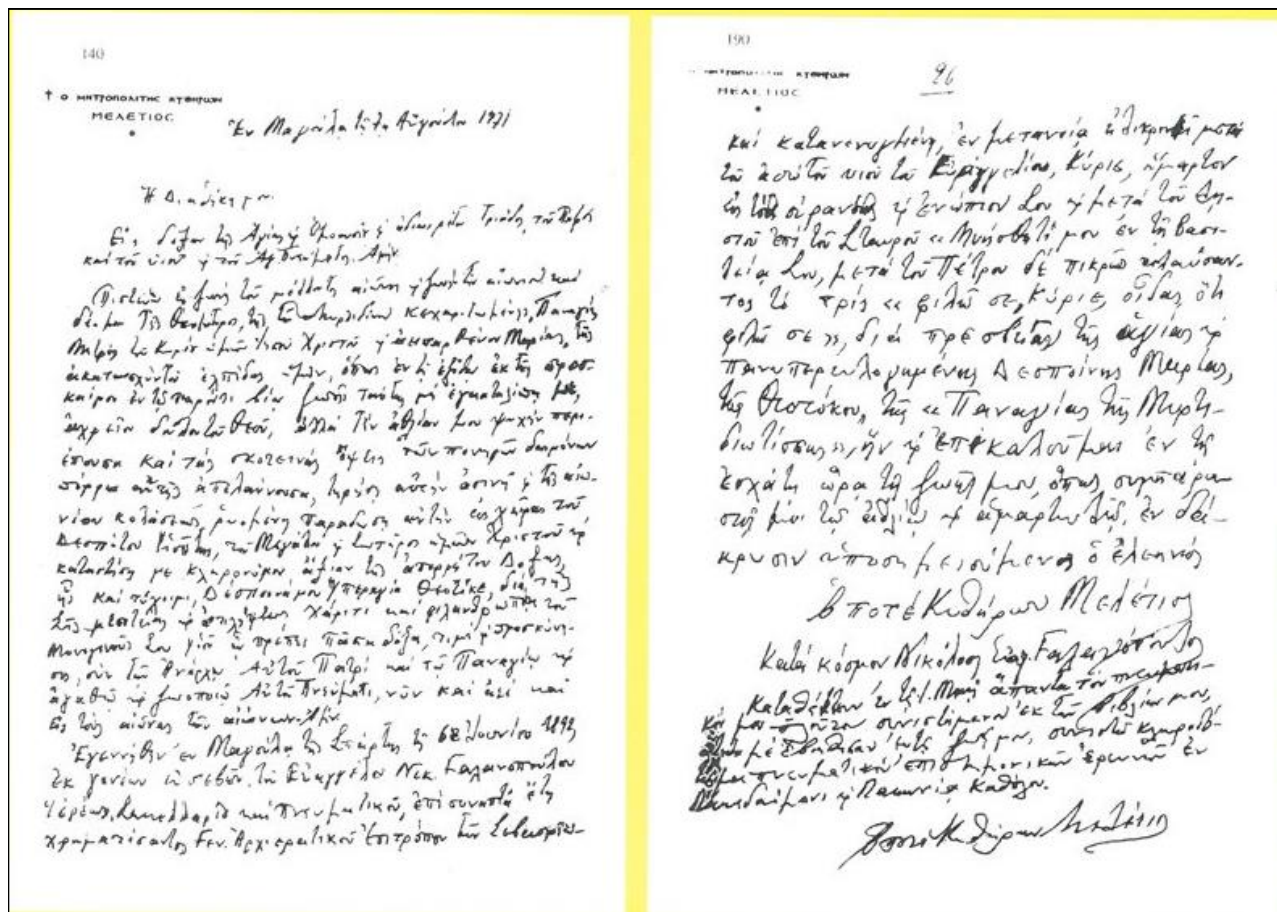

Το πατρικό σπίτι του Μελέτιου Γαλανόπουλου στη Μαγούλα

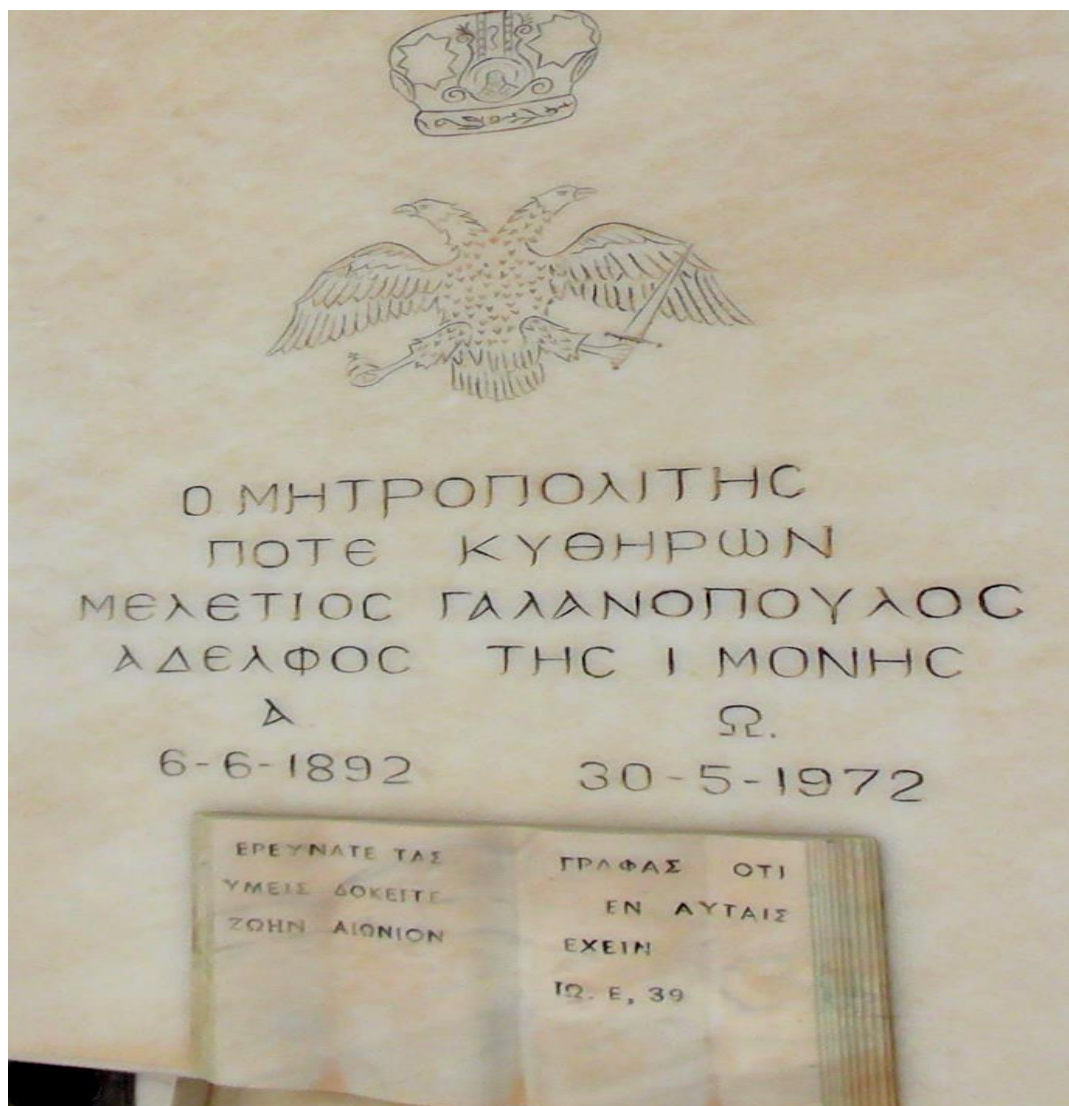
Ο Μελέτιος Γαλανόπουλος (κατά κόσμον Νικόλαος) με τον πατέρα του Ευάγγελο και τις αδελφές του Αικατερίνη και Ελένη (1921)

Σύμφωνα με τη διαθήκη του, που αποτελείται από 26 χειρόγραφες σελίδες και συντάχθηκε στον τόπο που γεννήθηκε «Εν Μαρούλα τη 7η Αυγούστου 1971», την περιουσία του η οποία περιορίζεται στην πλούσια βιβλιοθήκη του, καταλείπει στην Ιερά Μονή των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης, ενώ στους κατά σάρκα προσφιλείς συγγενείς του αφήνει την Αρχιερατική ευχή και ευλογία του.

Πηγή: Βιβλίο μνήμης για τους κρατούμενους του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης Νταχάου
 Φύλλο μνήμης (https://www.gedaechtnisbuch.org/wp-content/uploads/2019/11/Galanopoulos_kompr.pdf)
 Συντάκτης: Απόστολος Μαλαμούσης, Αρχιεπίσκοπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Επισκοπικός Βικάρος στη Βαυαρία της Ελληνορθόδοξης Μητρόπολης της Γερμανίας και Πάστορας της Εκκλησίας των Αγίων Πάντων στο Μόναχο Ludwig Schmidinger, ποιμενικός αξιωματούχος και επισκοπικός επίτροπος για εργασίες μνημείων στο στρατόπεδο συγκέντρωσης στην Αρχιεπισκοπή του Μονάχου και του Freising.

Ιερά Μονή των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης

Ο ιδιαίτερος ιερός δεσμός του Τόπου Μνήμης του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης Νταχάου με την Εκκλησία μας στο Μόναχο.

Την Κυριακή 22 Δεκεμβρίου 2019 τελέστηκε στο γυναικείο μοναστήρι *Karmel Hl. Blut*, που βρίσκεται στο χώρο Μνήμης του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης Νταχάου, από τον Καρδινάλιο Μονάχου και Πρόεδρο της Συνόδου των Καθολικών Επισκόπων της Γερμανίας, Αρχιεπίσκοπο Μονάχου και Φράισινγκ κ. *Reinhard Marx* θεία Λειτουργία, σε ανάμνηση της προ 75 ετών χειροτονίας μέσα στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης Νταχάου του ρωμαιοκαθολικού κληρικού *Karl Leisner*, ο οποίος αργότερα υπέκυψε στα τραύματά του από τα βασανιστήρια των ναζιστών και το 1996 ανακηρύχθηκε άγιος της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας από τον τότε Πάπα Παύλο-Ιωάννη Β΄.

Η τελετή της χειροτονίας του *Karl Leisner* έλαβε χώρα στις 17 Δεκεμβρίου 1944, στη παράγκα 26 των κληρικών φυλακισμένων του Στρατοπέδου, με πλήρη μυστικότητα και χωρίς να το αντιληφθούν η Γκεστάπο και οι αρμόδιοι φύλακες, από τον επίσης κρατούμενο Γάλλο Επίσκοπο *von Clement Gabriel Piquet*. Τα απαραίτητα για τη χειροτονία ιερά αντικείμενα τα μετέφερε από το Μόναχο η εικοσάχρονη μαθήτρια και δόκιμος μοναχή *Josefa Mack*, με την έγκριση του τότε Αρχιεπισκόπου Μονάχου, Καρδινάλιου *Μιχαήλ Faulhaber* και με τη βοήθεια ενός κρατουμένου κληρικού που πωλούσε ζαρζαβατικά από τον κήπο του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης, τα προώθησε στη παράγκα 26. Επίσης άλλοι κρατούμενοι του στρατοπέδου κατασκεύασαν κρυφά τα υπόλοιπα ιερά αντικείμενα, ράβδο, δακτυλίδι και μίτρα, για την τελετή της χειροτονίας.

Όπως είναι γνωστό την εποχή εκείνη ήταν φυλακισμένοι στο ίδιο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης και οι Έλληνες κληρικοί, Αρχιμανδρίτης *Μελέτιος Γαλανόπουλος* και Αρχιμανδρίτης *Δαμασκηνός Χατζόπουλος*. Ο π. *Μελέτιος Γαλανόπουλος* ήταν εφημέριος στη *Σαλβάτορκιρχε Μονάχου* και στη *Λειψία* και συνελήφθη το 1942 από την Γκεστάπο με την κατηγορία ότι είχε προσδέσει στη καμπάνα του ιερού Ναού μια κεραία ραδιοφώνου και άκουγε τις ειδήσεις ραδιοφωνικών σταθμών που ήταν απαγορευμένοι από το ναζιστικό καθεστώς. Μετά την απελευθέρωση του Στρατοπέδου από τους Αμερικανούς στις 29 Απριλίου 1945, ο π. *Μελέτιος* παρέμεινε για ένα χρονικό διάστημα στη *Σαλβάτορκιρχε* και μετέπειτα επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου εξελέγη Μητροπολίτης *Κυθήρων*.

Ο Αρχιμανδρίτης *Δαμασκηνός Χατζόπουλος* εξελέγη το 1950 Μητροπολίτης *Τριφυλίας και Ολυμπίας* και το 1957 Μητροπολίτης *Δημητριάδος (Βόλος)*.

Μέσα στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης Νταχάου και οι Ορθόδοξοι Κληρικοί παρασκεύασαν κρυφίως λειτουργικά αντικείμενα, όπως λ.χ. ένα άμφιο του Επισκόπου, το Ωμοφόριο, το οποίο μετέφεραν αργότερα στην Ελλάδα. Το 1965 ο Αρχιμανδρίτης *Μελέτιος Γαλανόπουλος*, χειροτονήθηκε σε Επίσκοπο με το Ωμοφόριο του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης Νταχάου. Στο Μουσείο του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης έχει αναρτηθεί μια αναμνηστική μεταλλική πλακέτα με τα ονόματα των δύο Ελλήνων κληρικών.

Στο 75 ιωβηλαίο της χειροτονίας του ρωμαιοκαθολικού ιερέα-μάρτυρα *Karl Leisner* στη Μονή *Karmel Hl. Blut*, παρέστη και ο Επιτετραμμένος για τα Μνημεία Στρατοπέδων Συγκέντρωσης *Βαυαρίας*, Πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος *Μαλαμούσης*, ο οποίος έχει ένα ιδιαίτερο πνευματικό δεσμό με αυτή τη γυναικεία Μονή, με την *Ηγουμένη Irmergard Schuster* και τη μοναχή *Βερονίκη*. Η μοναχή *Βερονίκη* είναι καθολική αγιογράφος και με πρόταση του π. Αποστόλου *Μαλαμούση*, αγιογράφησε και στον ιερό Ναό των Αγίων Πάντων Μονάχου με βυζαντινό στυλ την αγία *Βερονίκη*, αφού πρώτα πήρε τις κατάλληλες πρακτικές οδηγίες από τον Αγιογραφικό Οίκο *Βουτσινά* της *Θεσσαλονίκης*. (Βλέπε συνημμένη φωτογραφία). Όπως είναι γνωστό από την εκκλησιαστική μας παράδοση, η αγία *Βερονίκη* ήταν παρούσα στη πορεία του Χριστού στον τόπο του μαρτυρίου το *Γολγοθά* και σκούπισε με ένα μανδήλιο τον ιδρώτα και το ματωμένο από τα βασανιστήρια πρόσωπο του Χριστού. Στο μανδήλιο αυτό αποτυπώθηκε, σύμφωνα με την παράδοση, η μορφή του Χριστού.

Μετά τη θεία Λειτουργία ο Καρδινάλιος Μονάχου *Marx*, ο Πρωτοπρεσβύτερος Απόστολος *Μαλαμούσης* και η *Ηγουμένη* της Μονής *Irmergard* είχαν στην αυλή της Μονής μια σύντομη εγκάρδια συζήτηση σχετικά με την τιμή των Αγίων στη Ρωμαιοκαθολική και στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Τόσο η παλαιότερη ιστορία με τον Αρχιμανδρίτη *Μελέτιο Γαλανόπουλο* και τη *Σαλβάτορκιρχε*, όσο και νεώτερη συνεργασία της *Ενορίας των Αγίων Πάντων* με τη μοναχή *Βερόνικα*, δείχνουν το διαχρονικό ιδιαίτερο διεκκλησιαστικό δεσμό μεταξύ του τόπου του μαρτυρίου του Στρατοπέδου Συγκέντρωσης Νταχάου και της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας στο Μόναχο.

Πηγή: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ – Ιερά Μητρόπολις Γερμανίας – Αρχιερατικός Επιτετραμμένος για τις δημόσιες σχέσεις με τη Βαυαρική Πολιτεία/

<https://hellas-bayern.de/1/2019/12/23/209-%CE%BF-%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%AF%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%B9%CE%B5%CF%81%CF%8C%CF%82-%CE%B4%CE%B5%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%84%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%BC/>

Προσωπικά αρχεία - Στρατόπεδο Συγκέντρωση Νταχάου/
ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

KL. DACHAU		T/D Nr. 3 8 4 6 3 3	
NAME <u>GALANOPOULOS</u>		Vorname <u>Maletios</u>	
Geb.-Datum <u>0.6.1892</u>	Geb.-Ort <u>Sparta</u>	Häftl.-Nr. <u>58279</u>	
Häftl. Pers. Karte ☐	Mil. Gov. Quest. ☐	Dokumente: 17	
Effektenkarte ☐	Wald-Friedhof ☐		
Effektenverzeichnis ☐	Todesmeldung ☐	Inf. Karten: 	
Postkontr.-Karte ☐	Leichenschauchein ☐	Bemerkungen:	
Schreibst.-Karte ☐	Zahnbehandlungskarte . . ☐		
Häftl. Pers. Bogen ☒	Korrespondenz ☐	Umschlag-Nr.: 	
Mühdorf-H. P. K. ☐	Röntgen-Kontrolle ☐		
Krankenblätter ☐	<u>Certificate</u> ☒		
Hospitalkarte ☐	_____ ☐		
Geldverw.-Karte ☐	_____ ☐		
Häftl. Unters. Bogen ☐	_____ ☐		

18016

Złecenie:	Data:	zalatwiono:
	Datum:	erledigt:
	Imię:	
	Vorname:	
	urodz.:	w
<u>58279</u> geb.:	in	
skad:	Odszedł:	
von wo:	Abgang:	

Konzentrationslager

Dachau Art der Haft: *Sch. Gef. Nr. 58279*

Name und Vorname: *Galanopoulos Melatios*
geb.: *6.6.92* zu: *Sparta*
Wohnort: *Leipzig Lessingstr. 9*
Beruf: *Geistlicher* Rel.: *orth.*
Staatsangehörigkeit: *Griechenland* Stand: *ledig*
Name der Eltern: *Evangelos Mutter +* Rasse: *ar.*
Wohnort: *Sparta Griechenland*
Name der Ehefrau: *---* Rasse: *---*
Wohnort: *---*
Kinder: *---* Alleiniger Ernährer der Familie oder der Eltern: *---*
Vorbildung: *---*
Militärdienstzeit: *---* von — bis *---*
Kriegsdienstzeit: *---* von — bis *---*
Grösse: *---* Nase: *---* Haare: *---* Gestalt: *---*
Mund: *---* Bart: *---* Gesicht: *---* Ohren: *---*
Sprache: *---* Augen: *---* Zähne: *---*
Ansteckende Krankheit oder Gebrechen: *---*
Besondere Kennzeichen: *---*
Rentenempfänger: *---*

Verhaftet am: *23.11.42* wo: *Leipzig*
1. Mal eingeliefert: *19.11.43* 2. Mal eingeliefert: *---*
Einweisende Dienststelle: *Stapo Leipzig*
Grund: *Verurteilung v. d. d. Reichsjustizverwaltung, 3. 21040*
Parteizugehörigkeit: *---* von — bis *---*
Welche Funktionen: *---*
Mitglied v. Unterorganisationen: *---*
Kriminelle Vorstrafen: *---*
Politische Vorstrafen: *---*

Ich bin darauf hingewiesen worden, dass meine Bestrafung wegen intellektueller Urkundenfälschung erfolgt, wenn sich die obigen Angaben als falsch erweisen sollten.

v. g. u.

Der Lagerkommandant